

*FAPTE, IDEI,
DOCUMENTE*

Elena-Margareta Ionescu

Jurnal
cu și fără
Nae Ionescu

Ediție îngrijită de
Anca-Irina Ionescu
Prefață de Sorin Lavric

EDITURA VREMEA
BUCUREȘTI
2015

Coperta: Silvia Colfescu
Ilustrația copertei întâi: Elena-Margareta Ionescu,
Nae Ionescu, fotografii din arhiva familiei
Redactor: Miruna Lepuș
Tehnoredactor: Dan Amza

Copyright © Anca-Irina Ionescu, 2015

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
IONESCU, ELENA MARGARETA

Jurnal cu și fără Nae Ionescu / Elena-Margareta
Ionescu ; ed. îngrijită de Anca-Irina Ionescu ; pref. de
Sorin Lavric. - Ed. a 2-a. - București : Vremea, 2015
ISBN 978-973-645-671-8

I. Ionescu, Anca Irina (ed.)
II. Lavric, Sorin (pref.)

821.135.1-94
821.135.1-6

Cuceritorul

Cititorul are sub ochi paginile de jurnal ale Elenei-Margareta Fotino, soția lui Nae Ionescu, pagini de drastică lamentație trădând ani de frământare acerbă. Să dăm timpul înapoi spre a reface lumea din a cărei tensiune s-au născut ele.

Elena Fotino îl întâlnește pe Nae Ionescu în 1911, pe când era studentă la Litere în București, diferența de vârstă dintre ei fiind de un an: Elena se născuse în 1889 la Bârlad, Nae în 1890, la Brăila. Ea, o mignonă nubilă de sânge grecesc, aplecată spre studiul limbilor clasice și frecventând concertele de muzică clasică, el un efeb famelic, zbatându-se în anonimat și aspirând la o bursă de studii în Germania. Efebul va absolvi Filosofia în 1912 și, cu sprijinul celor doi profesori de care se atașase în anii universitari (Constantin Rădulescu-Motru și Dumitru Drăghicescu), va obține o bursă de doctorat la Göttingen, unde va pleca în toamna lui 1913. În Germania va sta un an, până la izbucnirea Primului Război Mondial, când e silit să-și întrerupă studiile spre a-și face serviciul militar la o unitate din Brăila.

În timpul cătăniei, amiciția cu Elena-Margareta capătă tente amoroase, atracția dintre cei doi ridicându-se la treapta idilei epistolare, pentru ca apoi idila să culmineze în cununia civilă încheiată la sfârșitul anului 1915 în București.

Cum România era încă țară neutră, Nae poate să se întoarcă nestingherit în Germania (iarna lui 1915) spre a-și continua lucrarea de doctorat, luând-o cu sine pe proaspăta soție. Cei doi vor locui în Germania trei ani, atâta doar că un an vor sta despărțiți, căci intrarea României în război îi va atrage lui Nae condiția de prizonier de război, doctorandul petrecând un an de reclusiune în lagărul amenajat într-un vechi castel medieval (Celle-Schloss) de lângă Hanovra. După eliberare, autoritățile nu-i dau voie să părăsească Germania, drept care Nae lucrează ca redactor la o editură cu profil religios.

E perioada amorului conjugal, Elena născând în timpul războiului doi băieți, semn că marasmul beligerant al gazdelor nu se răsfrângea asupra intrușilor încartiruiți într-o țară pe care nu o puteau părăsi.

Singura carență cu care Nae nu se poate împăca era penuria de tutun, patima tabagică marcându-i viața și grăbindu-i de altfel sfârșitul. În Germania, Nae va fi martorul detașat al unui război pe care nemții îl vor pierde după ce-l câștigaseră de câteva ori pe fronturile din afara țării, cauza stând în prăbușirea interioară a statului german sub concertul de revolte bolșevice care au izbucnit aproape simultan la Kiel, München și Berlin. Nae le urmărește desfășurarea și înțelege întinderea pe care rețeaua bolșevismului o căpătase în interiorul celui de-al doilea *Reich*. Apoi înțelege că Germania era doar o verigă din reacția în lanț a revoluțiilor bolșevice. Colapsul rusesc din octombrie 1917 era doar uvertura unui șir de lovituri de stat care izbucneau, după un tipar previzibil, în multe țări europene: Germania, Ungaria, Italia și după un timp România. Acesta e motivul pentru care, întors în țară, atitudinea lui Nae

Ionescu va fi de la început răsPICat antibolșevică: văzuse cu ochii lor cum un stat poate face implozie sub încrucișarea unor mișcări de stradă, conduse de o mână de oameni. Văzuse cum un împărat abulic (Wilhelm al II-lea) abdică din neputința de păstra echilibrul social și cum un *Reich* devine în câteva luni republică, în timp ce nemții se complăceau în pielea unor spectatori care asistă la o piesă pe care nu o pot înțelege. Când vor reuși s-o înțeleagă, peste câțiva ani, vor căpăta acea poftă de revanșă din care va izbucni Al Doilea Război Mondial.

Întorcându-se în țară în 1919, familia Ionescu va trece prin trei ani de nevoie pecuniare, mai ales în perioada când Nae predă germana la Liceul Militar de la Mânăstirea Dealu, instituție al cărei director va fi de altminteri timp de trei ani. Numirea în postul de asistent la Catedra de Psihologie și Logică a lui Constantin Rădulescu-Motru (în 1920) îi va da siguranța unui cariere universitare și, de-acum încolo, faima lui Nae intră pe o orbită prielnică.

Famelicul efeb devorând țigări și visând la revelații conceptuale intră într-o zodie urcătoare: în câțiva ani va ajunge preferatul studenților, cărora nu li se părea nefiresc să plece de la facultățile proprii spre a merge să-l audieze la Facultatea de Filosofie, cum tot în câțiva ani pătura cultă a Bucureștiului îl va percepe ca pe un spirit carismatic, grație conferințelor publice și articolelor de presă. Când va prelua în 1928 conducerea *Cuvântului*, Nae trăia deja blazarea intelectualului care nu mai avea ce să cucerească în materie de simpatii publice. Pe scurt, căpătase o aură de fascinație al cărei efect se răsfrângea nu doar asupra tinerilor, ci mai ales asupra femeilor cu pretenții culturale.